

**ПРАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**



НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ
“ДІАГНОСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ”
(для бакалаврів)

Київ – 2018

Підготовлено док. філ. у гал. екон, доцентом кафедри менеджменту
К.В. Середюк

Затверджено на засіданні кафедри економіки та управління
підприємством (протокол № 4 від 19.03.18р.)

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту
менеджменту, економіки та фінансів (протокол №3 від 19 березня 2018 р.)

Середюк К.В. Навчальна програма дисципліни ” Діагностика
діяльності підприємств ”. — К.: МАУП, 2018. — 20 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни «Діагностика діяльності підприємств» вказівки до виконання контрольної роботи, завдання до контрольних робіт, теми рефератів, контрольні питання, а також список рекомендованої літератури.

© *Міжрегіональна Академія
управління персоналом
(МАУП), 2018*

I. Пояснювальна записка

Дисципліна ” Діагностика діяльності підприємств ” – це один з провідних предметів, вивчення якого потребують постійні зміни в економічному розвитку країни.

Важливе значення при підготовці сучасних менеджерів має формування знань методів діагностики економічного стану підприємства, методів управління з урахуванням результатів проведеної діагностики.

Мета вивчення дисципліни – сформувати у майбутніх фахівців з управління знання та навички проведення діагностики діяльності підприємства і стану управління ним та розробки заходів з його санації.

В дисципліну ” Діагностика діяльності підприємств ” входять теми, які тісно пов’язані між собою та які розкривають закономірність формування, функціонування та розвитку підприємства.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- набуття знань з основних методів діагностики діяльності підприємства та стану його управління;
- розвиток та удосконалення навичок та вмінь майбутніх менеджерів обирати та впроваджувати належні санаційні заходи на базі проведеної діагностики підприємства.

На підставі набутих сучасних знань, вміння, навичок майбутні менеджери мають вирішувати складні завдання стратегічного значення в ринкових умовах, організувати системи управління, адекватні вимогам сучасної економіки.

Після оволодіння дисципліною студент повинен знати:

- систему показників діяльності підприємства;
- принципи формування стратегічного підходу до розвитку підприємства з урахуванням потенційних кризових явищ;
- методику діагностики діяльності підприємства;
- сучасні методи управління та санації підприємства.

Студент повинен вміти:

- провести експрес-діагностику стану підприємства;
- скласти діагноз стану підприємства та прогноз його подальшого розвитку на підставі проведеного експрес-аналізу;
- визначити основні напрями удосконалення системи управління на підприємстві.

Дисципліна "Діагностика діяльності підприємств" тісно пов'язана з дисциплінами „Управлінський аналіз”, „Управління проектами”, „Управління конкурентоспроможністю підприємств”, “Антикризовий менеджмент”, „Антикризове управління підприємством”, “Методи антикризового управління”, “Менеджмент кризових ситуацій”, „Корпоративне управління”, „Економіка підприємства” .

II. Навчально-тематичний план
вивчення дисципліни
”Діагностика діяльності підприємств”

№№ п/п	Назва розділу та теми
	I. Теоретичні засади діагностики діяльності підприємства
1	Основні показники та підходи до планування діяльності підприємства
2	Інформаційні джерела для проведення діагностики діяльності підприємства
	II. Стратегічні аспекти організації діагностування діяльності підприємства
3	Організація діагностування стратегії управління підприємством
4	Методи діагностування організації виробництва та реалізації продукції/послуг
5	Діагностика ефективності використання матеріальних ресурсів
6	Діагностика ефективності використання людського потенціалу
7	Діагностика фінансового стану підприємства
8	Діагностика ефективності організаційної структури та системи управління підприємством

III. Програмний матеріал до вивчення дисципліни

”Діагностика діяльності підприємств”

Розділ I. Теоретичні засади діагностики діяльності підприємства

Тема 1. Основні показники та підходи до планування діяльності підприємства

Основні показники діяльності підприємств. План реалізації

продукції/послуг. Прибуток та собівартість продукції. Якість продукції.

Продукція промислового виробництва. Показники діяльності промислового підприємства.

Продукція будівельного виробництва. Показники діяльності будівельного комплексу (капітальні інвестиції, обсяг будівельно-монтажних робіт, капітальний ремонт). Поняття вартості будівельно-монтажних робіт.

Показники діяльності торговельного підприємства (оборот підприємств оптової торгівлі, оборот роздрібною торгівлі, оборот ресторанного господарства).

Показники діяльності сільськогосподарського підприємства (рослинництво, тваринництво).

Показники діяльності транспортного підприємства (обсяги перевезень вантажів, пасажирський транспорт, магістральні трубопроводи).

Індекс споживчих цін (індекс інфляції).

Індекс цін виробників промислової продукції.

Індекс цін на будівельно-монтажні роботи.

Планування як процес розроблення і вибору цілей розвитку підприємства. Зміст процесу планування. Основні принципи планування. Види планування. Рівні планування. Стадії розроблення планів. Методи планування.

Стратегічне планування.

Планування маркетингове. Демаркетинг.

Планування податкове.

Планування використання трудових ресурсів.

Літ ерат ура основна (10, 11, 14)

Літ ерат ура додат кова (2)

Тема 2. Інформаційні джерела для проведення діагностики діяльності підприємств

Інформатизація як науково-технічний та соціально-економічний процес створення необхідних умов для задоволення інформаційних потреб. Інформаційні системи. Інформаційні технології. Інформаційне забезпечення менеджменту. Особливості управлінської інформації. Типи управлінської інформації Економічна інформація підприємства. Інформаційне забезпечення фінансових показників підприємства. Якість інформації. Репрезентативність інформації. Змістовність і повнота інформації. Доступність інформації. Актуальність і своєчасність інформації. Точність і достовірність інформації.

Діагностування діяльності підприємств на базі інформаційних джерел.

Літ ерат ура основна (1-8)

Літ ерат ура додат кова (2, 4)

Розділ II. Стратегічні аспекти організації діагностування діяльності підприємства

Тема 3. Організація діагностування стратегії управління підприємством

Складові системи концепції стратегічного управління. Сутність, функції та вигоди стратегічного планування. Процес стратегічного планування.

Стратегічний аналіз тенденцій і напрямів розвитку підприємства. Модель стратегічного управління. Базові корпоративні стратегії.

Вибір стратегії діяльності підприємства. Діагностика стратегічного розвитку підприємства. Визначення стратегічних альтернатив. Вплив стратегічного планування на вдосконалення управління та поліпшення показників діяльності підприємства. Механізм реалізації стратегій.

Діагностика впливу стратегії на успіх підприємства.

Типи та види санацій діяльності підприємства.

Літ ерат ура основна (11, 13)

Літ ерат ура додат кова (2)

Тема 4. Методи діагностування організації виробництва та реалізації продукції/послуг

Метод експрес-аналізу як засіб діагностування діяльності підприємства. Експрес-аналіз досягнення стратегічної мети і виконання завдань підприємства. Експрес-аналіз виконання оперативних планів діяльності підприємства. Експрес-аналіз випуску продукції підприємства. Експрес-аналіз реалізації продукції підприємства. Аналіз фінансових показників діяльності підприємства.

Метод анкетування.

Метод моментних спостережень.

Метод прогнозування.

SWOT-аналіз.

Бенчмаркетінг.

Літ ерат ура основна (9, 12, 15)

Літ ерат ура додат кова (3)

Тема 5. Діагностика ефективності використання матеріальних ресурсів

Діагностика управління запасами. Управління товарними запасами. Діагностика управління товарним асортиментом. Баланс матеріальних ресурсів. Баланс основних фондів. Паливно-енергетичний баланс.

Логістика як концепція управління матеріальними потоками. Ефективність логістичної системи.

Діагностика вирівнювання матеріальних ресурсів. Виробничі норми матеріальних ресурсів. Витрати на матеріальні запаси. Види матеріальних запасів. Матеріальні запаси підприємства. Функції матеріальних запасів. Відходи виробництва. Швидкість обороту матеріальних запасів.

Коефіцієнт оборотності матеріальних ресурсів/запасів. Запаси незавершеного виробництва. Затоварювання. Загальне управління матеріальними ресурсами. Зміна вартості запасів. Коефіцієнт використання матеріалів. Матеріаловіддача. Матеріаломісткість. Нормативи товарних запасів. Нормативні залишки матеріальних ресурсів. Бухгалтерський облік матеріалів.

Діагностика стандарту якості товару.

Санаційні заходи.

Літ ерат ура основна (11, 17, 18)

Літ ерат ура додат кова (7)

Тема 6. Діагностика ефективності використання людського потенціалу

Кадрова політика підприємства. Кадрова служба. Кадрове забезпечення управління. Кадрове планування. Діагностика рівня кваліфікації персоналу. Діагностика конкурентоспроможності персоналу. Конкурентоспроможність працівника на ринку праці.

Методи мотивації персоналу підприємства. Матеріальне стимулювання працівників та інші види мотивації праці. Методи управління персоналом. Нормативно-методичне забезпечення управління персоналом. Аналіз плинності кадрів. Управління розвитком персоналу.

Діагностика кадрового потенціалу.

Санаційні заходи.

Літ ерат ура основна (11, 16, 21, 22)

Літ ерат ура додат кова (5)

Тема 7. Діагностика фінансового стану підприємства

Діагностика показників конкурентноздатності та платоспроможності підприємства.

Інформаційні джерела для розрахунку фінансових показників діяльності підприємства. Організація експрес-аналізу фінансово-

виробничої діяльності підприємства.

Методи виявлення неплатоспроможності підприємства.

Діагностика фінансового стану підприємства.

Діагностика стану фінансового менеджменту підприємства.

Санація фінансової діяльності.

Літ ерат ура основна (9, 15)

Літ ерат ура додат кова (6)

Тема 8. Діагностика ефективності організаційної структури та системи управління підприємством

Класифікація систем управління. Підходи до діагностування ефективності організаційних форм управління. Санаційні заходи з метою удосконалення організаційної структури підприємства.

Ефективність управління як вирішальний фактор успішного функціонування організаційних форм управління. Показники оцінки ефективності управління.

Літ ерат ура основна (11, 19, 20)

Літ ерат ура додат кова (5-7)

IV. Вказівки до виконання контрольної роботи

Контрольна робота виконується студентами заочної форми навчання. Номер варіанта контрольної роботи студенти обирають за останніми цифрами номеру залікової книжки.

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складовою навчального процесу та активною формою самостійної роботи студентів.

Мета контрольної роботи - закріпити й поглибити теоретичні знання, здобуті в процесі вивченні дисципліни, сформувані вміння самостійно працювати з навчальною, спеціальною літературою, законодавчими та нормативними актами, статистичними матеріалами, а також з матеріалами власних досліджень на підприємстві.

VI. Завдання для контрольних робіт

ВАРИАНТ 1.

1. Розкрийте сутність стратегічного планування діяльності підприємств.
2. Висвітліть сутність та значення інформатизації як вихідної бази для діагностування діяльності підприємства

ВАРИАНТ 2.

1. Розкрийте сутність маркетингового планування діяльності підприємств.
2. Висвітліть сутність інформаційних технологій.

ВАРИАНТ 3.

1. Розкрийте сутність планування використання трудових ресурсів в діяльності підприємств.
2. Висвітліть сутність інформаційних систем.

ВАРИАНТ 4.

1. Розкрийте сутність системи концепції стратегічного управління.
2. Висвітліть особливості управлінської інформації.

ВАРИАНТ 5.

1. Розкрийте сутність, функції та вигоди стратегічного планування.
2. Визначте типи управлінської інформації.

ВАРИАНТ 6.

1. Наведіть класифікацію економічної інформації підприємства.
2. Висвітліть підходи до визначення якості інформації.

ВАРИАНТ 7.

1. Висвітліть метод анкетування як бази для діагностики окремих показників діяльності підприємства.
2. Розкрийте сутність системи управління товарними запасами.

ВАРИАНТ 8.

1. Висвітліть метод моментних спостережень як бази для діагностики використання робочого часу працівниками підприємства.
2. Розкрийте сутність логістики як концепції управління матеріальними потоками.

ВАРИАНТ 9.

1. Наведіть класифікацію видів матеріальних запасів.
2. Висвітліть методи мотивації персоналу підприємства.

ВАРИАНТ 10.

1. Висвітліть сутність та значення кадрової політики підприємства.
2. Наведіть методи виявлення неплатоспроможності підприємства.

VII. Питання для самоконтролю

1. Поняття діагностування діяльності підприємства
2. Основні показники діяльності промислового підприємства
3. Основні показники діяльності будівельного підприємства
4. Основні показники діяльності торговельного підприємства
5. Основні показники діяльності транспортного підприємства
6. Зміст процесу планування діяльності підприємства
7. Основні принципи планування діяльності підприємства
8. Види планування діяльності підприємства
9. Рівні планування діяльності підприємства
10. Стадії розроблення планів підприємства
11. Методи планування діяльності підприємства
12. Сутність маркетингового планування
13. Сутність податкового планування
14. Сутність планування матеріальних ресурсів підприємства
15. Сутність планування трудових ресурсів підприємства
16. Сутність, поняття та значення інформатизації
17. Сутність, поняття та значення інформаційної системи
18. Сутність, поняття та значення інформаційної технології
19. Сутність, поняття та значення інформаційного забезпечення менеджменту підприємства
20. Особливості управлінської інформації
21. Типи управлінської інформації
22. Поняття якості та репрезентативності інформації
23. Складові системи концепції стратегічного управління
24. Процес стратегічного планування діяльності підприємства
25. Стратегічний аналіз тенденцій і напрямів розвитку підприємства
26. Модель стратегічного управління
27. Базові і корпоративні стратегії діяльності підприємства

28. Вплив стратегій на успіх діяльності підприємства
29. Метод експрес-аналізу як засіб діагностування діяльності підприємства
30. Методи прогнозування діяльності підприємства
31. Сутність управління товарними запасами підприємства
32. Діагностика управління товарним асортиментом підприємства
33. Логістика як концепція управління матеріальними потоками
34. Діагностика вирівнювання матеріальних ресурсів підприємства
35. Види матеріальних запасів
36. Функції матеріальних запасів підприємства
37. Поняття незавершеного виробництва
38. Запаси незавершеного виробництва
39. Поняття нормативів товарних запасів
40. Стандарти якості товару
41. Кадрова політика підприємства
42. Кадрова служба підприємства
43. Кадрове забезпечення управління на підприємстві
44. Кадрове планування на підприємстві
45. Діагностика рівня кваліфікації персоналу на підприємстві
46. Поняття конкурентоспроможності персоналу
47. Визначення конкурентоспроможності працівника на ринку праці
48. Методи управління персоналом
49. Нормативно-методичне забезпечення управління персоналом
50. Аналіз плинності кадрів на підприємстві
51. Управління розвитком персоналу підприємства
52. Методи мотивації персоналу підприємства
53. Матеріальне стимулювання працівників підприємства
54. Показники конкурентоздатності підприємства
55. Показники платоспроможності підприємства
56. Методи виявлення неплатоспроможності підприємства

- 57.Методи діагностування фінансового стану підприємства
- 58.Підходи до діагностування організаційних форм управління
- 59.Показники оцінки ефективності управління
- 60.Показники оцінки ефективності організаційної форми управління
- 61.Зміст поняття „адміністрування”
- 62.Складові поняття „економічний аналіз підприємства”
- 63.Види та зміст аналізу господарської діяльності підприємства в процесі діагностування
- 64.Види економічного аналізу
- 65.Метод анкетування в процесі діагностування
- 66.Процес використання методу анкетування на підприємстві
- 67.Структура анкети
- 68.Правила складання анкети
- 69.Поняття товарного асортименту
- 70.Поняття бенчмаркетингу як засобу діагностування діяльності підприємства
- 71.Етапи розвитку методу бенчмаркетингу
- 72.Процес використання бенчмаркетингу на підприємстві
- 73.Визначення валового продукту підприємства в процесі діагностування
- 74.Визначення вартості продукції підприємства в процесі діагностування
- 75.Визначення виробничої структури підприємства в процесі діагностування
- 76.Організація виробничого контролю на підприємстві в процесі діагностування
- 77.Організація виробничого контролю якості на підприємстві
- 78.Класифікація витрат виробництва в процесі діагностування
- 79.Класифікація витрат на матеріальні запаси в процесі діагностування
- 80.Класифікація капітальних вкладень підприємства в процесі діагностування

81. Поняття демаркетингу
82. Співвідношення децентралізації та централізації управління в процесі діагностування
83. Види диверсифікації на підприємстві в процесі діагностування
84. Диференціація продукції підприємства в процесі діагностування
85. Визначення ефективності логістичної системи на підприємстві
86. Визначення ефективності економічної діяльності підприємства в процесі діагностування
87. Визначення дебіторської заборгованості підприємства в процесі діагностування
88. Визначення кредиторської заборгованості підприємства в процесі діагностування
89. Визначення страхових запасів на підприємстві в процесі діагностування
90. Класифікація матеріальних запасів підприємства

VIII. Теми рефератів

1. Діагностування основних факторів забезпечення конкурентоспроможності підприємства
2. Діагностування конкурентоспроможності персоналу підприємства
3. Діагностика стратегічного розвитку підприємства
4. Використання методу анкетування в процесі діагностування діяльності підприємства
5. Використання методу моментних спостережень в процесі діагностування діяльності підприємства
6. Використання методу бенчмаркетингу в процесі діагностування діяльності підприємства
7. Діагностика управління матеріальними запасами підприємства
8. Логістика як концепція управління матеріальними потоками
9. Діагностика кадрового потенціалу підприємства

10. Діагностика показників конкурентоспроможності та платоспроможності підприємства

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. *Закон України "Про акціонерні товариства"* від 17 вересні 2008 р. №514-VI. // ВВР України, 2008. — № 50-51, ст. 384.
2. *Закон України "Про банкрутство"* від 14 травня 1992 р.// ВВР України. — 1992. — № 31. — Ст. 440.
3. *Закон України "Про господарські товариства"* від 19 вересня 1991р. № 1560-ХП // ВВР України. — 1991.
4. *Закон України "Про захист економічної конкуренції"* // Уряд, кур'єр. - 2001. - N° 50
5. *Господарський кодекс України: Офіційний текст /* Міністерство юстиції України. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 304с.
6. *Афанасьєв М. В., Білоконенко Г. В.* Економічна діагностика Economic diagnostics: Навч. метод. посібник. - Х.: ІНЖЕК, 2007.
7. *Гридчина М. В.* Управління фінансами акціонерних товариств: Навч. Посіб., — К.: А.С.К., 2005. – 384 с.
8. *Діагностика стану підприємств: теорія і практика: монографія/ [За заг ред. Воронкової А. Е.].* - 2-е вид., перероб. і доп. - Х.: Інжек, 2008. - 520 с.
9. *Економічна діагностика: навч. посіб./ [Косянчук Т.Ф., Лук`янова В.В., Майорова Н.І, Швид В.В.];* за заг. ред. Т.Ф. Косянчук. - Л.: Новий Світ - 2007. - 452 с.
10. *Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: Навч. посіб./ Костенко Т.Д., Підгора Є.О., Рижиков В.С. та ін.* - К.: ЦНЛ, 2005. - 400 с.
11. *Менеджмент: Понятійно-термінол. Слов. / За ред. Г.В. Щокіна, М.Ф. Головатого, О.В. Антонюка, В.П. Сладкевича.* - К.: МАУП, 2007 – 744с.
12. *Мешков Н.П., Морозов Ю.Д.* Основы применения маркетингового похода в управлении промышленным предприятием. – Днепропетровск,

„Наука і освіта”, 2001. – 218 с.

13. *Сладкевич В.П.* Стратегічний менеджмент організацій: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. – К.: ДП „Видавничий дім „Персонал”, 2008. – 496 с.

14. *Сладкевич В.П., Чернявський А.Д.* Современный менеджмент (в схемах): Опорный конспект лекций. – 3-е изд. К.: МАУП, 2003 – 152 с.

15. *Терещенко О.О.* Фінансова санація і банкрутство підприємств: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2000. – 412 с.

16. *Управління людськими ресурсами: (Понятійно-термінол. слов.):* Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. Г.В. Щокіна, О.В. Антонюка, М.Ф. Головатого. - К.: МАУП, 2006 – 496 с.

17. *Управління матеріальними ресурсами: (Енциклопед. слов.): /* За ред. Г.В. Щокіна, О.В. Антонюка, М.Ф. Головатого, М.О. Копнова. - К.: ДП „Вид. дім „Персонал”, 2009. – 376 с.

18. *Фомичёв С.К. и др.* Основы управления качеством: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2010.- 196 с.

19. *Чернявський А.Д.* Антикризове управління підприємством: Навч. посіб.-К.: МАУП, 2006. – 256 с.

20. *Чернявський А.Д.* Організаційне проектування : Навч. посіб.-К.: МАУП, 2005. – 160 с.

21. *Щекин Г.В.* Основы кадрового менеджмента: Учебник. – 4-е изд., испр.- К.: МАУП, 2002.

Додаткова література

22. *Агеев Е.Я., Чепинога В.И.* Маркетинг: от простого к сложному (ответы на вопросы). – Львов: „Новий світ-2000”, 2014. – 424 с.

23. *Городня Т. А., Мойсеєнко І. П.* Економічна та фінансова діагностика. - Львів: Магнолія 2006, 2008. - 282 с.

24. *Загорна Т.О.* Економічна діагностика: Навч. посіб. - К.: ЦНЛ, 2007.

25. *Домінують обнадійливі тенденції*//Урядовий кур'єр, 27 листопада 2009. - № 221

26. *Ірхін Ю. Б., Федоренко В. Л.* Діагностика та розвиток професійних управлінських і лідерських здібностей державних службовців і службовців органів місцевого самоврядування в Україні: навч. посіб. - К.: Ліра-К, 2015. - 114 с.

27. *Козаченко С.В.,Шкарлет С.М., Бобрішева- Скарлет Т.О.* Діагностика та оцінка кризового стану суб'єктів підприємницької діяльності: навч. посіб. - Чернігів: Деснянська правда, 2005.

28. *Кривов'язюк І. В.* Економічна діагностика: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2013.

29. *Нізалов Д. В.* Основні напрями структурної реорганізації промислових підприємств України // Держ. інформ. бюл. про приватизацію. — 1998.

30. *Чернявський А.Д., Кобржицький В.В.* Корпоративне управління: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2006. – 208 с.